

INSTITUTUL ROMÂN DE TRACOLOGIE

(1979 - 1999)

- scurt istoric -

Prin succesivele lor deveniri (traci, traco-geto-daci, traco-daco-romani), tracii constituie rădăcina primară a poporului român.

Cel mai numeros neam după înzi stăpâna spații întinse cuprinse astăzi în granițele României, R. Moldova, Ucrainei, Rusiei, Ungariei, Slovaciei, sudului Poloniei, Serbiei, Macedoniei, Bulgariei, Greciei și Turciei.

Așa se face că tracii, cu istoria și civilizația lor - care s-au întrepătruns cu ale sciților, grecilor, perșilor, celților, ilirilor, romanilor -, au stat în atenția istoricilor, arheologilor, lingviștilor din numeroase țări.

În unele cazuri, studierea acestora a îmbrăcat și forme organizatorice, constituite în instituții speciale cum a fost cazul la Viena, Sofia, Belgrad, Salonic, Komotini, Moscova și, recent, Edirne.

Cu toate că și în România preocupările în acest domeniu au precursori precum B. P. Hasdeu, Al. Odobescu, Gr. Tocilescu, I. Andrieșescu, V. Pârvan și cu toate că istoriografia noastră trebuia să-și pună acest țel în plan principal, România a dat naștere unei instituții *ad-hoc* abia în iulie 1979, printr-un decret al Consiliului de Stat.

Obișnuința noastră de a crea forme fără conținut a făcut ca acestei noi instituții să nu i se asigure, de la început, suportul material și cadrul juridic adecvate. Faptul a ușurat proliferarea diletantismului (sub formă tracomanică) care, dispunând de resurse financiare, a putut să-și asigure acoperire și "prestigiu" prin numele unor personalități ale lumii științifice. Astfel, tracologia românească a fost izolată - ca știință - pe plan internațional, fiind exclusă sau marginalizată din organismele și acțiunile la care avea tot dreptul, dar și obligația să le inițieze și organizeze.

Pentru remedierea situației a fost necesară, mai întâi, pe plan intern, revitalizarea acelor forme de manifestare care făcuseră ca măcar instituția să supraviețuiască. Este vorba de simpozioanele naționale de tracologie care, începând cu cel de-al X-lea (Miercurea Ciuc, septembrie 1987), au readus activitatea tracologică în atenția generală. Simultan, alături de anuarul *Thraco-Dacica*, *Symposia Thracologica* a devenit o a doua expresie publicistică a Institutului demnă de luat în considerație.

Succesele de care s-au bucurat următoarele două simpozioane (al XI-lea la Piatra Neamț, septembrie 1988, și al XII-lea la Tulcea, septembrie 1989) au permis și restructurarea Institutului care cu greu începea să dea firmei și un conținut organizatoric: o organigramă proprie, un început de buget propriu, un sediu propriu, un consiliu științific, care a început să se întrucască regulat din ianuarie 1989, recuperarea unor personalități, care trecuseră în "tabăra" extra-științifică și reluarea încă timidă a contactelor internaționale.

Realizările pledau pentru sprijin și, treptat, pe măsură ce căpătau convingeri ferme, tot mai mulți oameni de știință, cultură și politici au permis și chiar au contribuit ca Institutul să se constituie cu adevărat.

După decembrie 1989, cu mari eforturi, construcția a căpătat conturul cuprins în anexele de mai jos, cu elementele ei esențiale și de bază create deja, chiar dacă ele sunt pe trepte diferite de dezvoltare.

Institutul Român de Tracologie *este astăzi o instituție națională și internațională* a cărei *activitate tinde și trebuie să cuprindă treptat, o cât mai întinsă suprafață a ariei trace* (de la Carpații Păduroși în nord, până la Egee și nord-vestul Anatoliei în sud, de la Tisa, spre vest, până departe spre Nipru, în est). Ca organizare, *el se poate compara și trebuie asimilat institutelor sau școlilor occidentale de cercetare*, aflate de decenii sub egida unor organisme guvernamentale din diferitele țări europene, americane sau asiatice. Nu vom putea să le concurăm pe acestea, care au filiale pe toate continentele. Dar, chiar la nivelul unor posibilități materiale reduse, suntem obligați să ne susținem preocupările măcar în fosta casă a strămoșilor. Iată de ce *Institutul nostru trebuie să rămână în subordinea și să se bucure de sprijinul unor instituții guvernamentale*.

Realizările de excepție ale acestei instituții naționale sunt rodul mai ales al dăruirii membrilor săi. Ele îi dau dreptul să primească acum nu numai recunoașterea că *"este o cale bună, utilă și frumoasă această preocupare a dumneavoastră de a avea grijă de noi - TOȚI, prin istoric și pentru istorie"* (citat dintr-o scrisoare adresată nouă - cu ani în urmă - de actualul Ministru de Externe), dar și o implicare mai concretă a reprezentanților națiunii în înțelegerea și susținerea activităților pe care Institutul le desfășoară.

*

Organizatoric, Institutul a parcurs mai multe etape.

În primele două (iulie 1979 - noiembrie 1991) s-a intitulat *Institutul de Tracologie* și a fost subordonat Universității din București, iar în paralel, și doar până în decembrie 1989, fostei Academii de Științe Sociale și Politice și Ministerului Învățământului.

În prima etapă (iulie 1979 - decembrie 1988) Institutul n-a avut buget propriu. Cinci posturi de cercetare pentru tracologie erau afiliate Institutului de Arheologie din București, unde-și avea firma și cel de Tracologie. Aceștia li se adăugau circa 100 colaboratori externi, din diferite domenii. În această etapă au fost publicate 8 numere (II-IX) din anuarul *Thraco-Dacica*, 6 volume (1-6) din *Symposia Thracologica*, și s-au desfășurat 11 simpozioane naționale de tracologie.

În a doua etapă (ianuarie 1989 - noiembrie 1991) Institutul a primit buget și organizare proprie: 3 posturi în 1989, alte 17 în 1990 și încă 13 în 1991. Numărul colaboratorilor externi din România și R. Moldova a crescut la 160. Au avut loc două simpozioane naționale (1989 Tulcea, 1990 Satu Mare) și unul internațional (1991 Călărași); s-au publicat 3 volume (X-XII) din *Thraco-Dacica*, 2 volume (8-9) din *Symposia Thracologica*, 1 volum din seria *Bibliotheca Thracologica* (I).

Ultima etapă, a treia, a început la 23 noiembrie 1991, dată la care Institutului i s-au recunoscut prin Hotărâre de Guvern atât calitatea și titulatura de institut național (*Institutul Român de Tracologie*), cât și personalitatea juridică și transferul din subordinea unei instituții locale (Universitatea București) în aceea a unei guvernamentale (Ministerul Învățământului și Științei). Schema Institutului s-a mărit în acest interval doar cu trei posturi, ajungând la un total de 36 dispersate la centru, la cele 6 filiale teritoriale și la aceea din Republica Moldova. Rezultatele acestor ultimi opt ani constau din redactarea și publicarea a 63 volume (8 *Thraco-Dacica*, 2 volume în legătură cu Simpozionul XIV, 29 monografii în seria *Bibliotheca Thracologica*, 3 volume din *Cercetări arheologice în aria nord-tracă*, 4 volume din *Bulletin de Tracologie*, 3 volume în seria *Musicalia Danubiana*, în colaborare cu Academia Ungară, 2 volume în colaborare cu Academia Germană, 3 volume în colaborare cu Academia Sârbă, 4 volume asupra colocviilor de la Sibiu, 3 volume cuprinzând referate,

rezumate și lucrările Congresului VII de Tracologie, 1 volum din seria *Studia Danubiana* și altul *Interacademica*). Dintre acestea 29 sunt în limbi de circulație internațională (franceză, engleză, germană), 8 fiind premiate de Academia Română. Se adaugă colocvii, simpozioane naționale și internaționale, *Al VII-lea Congres Mondial de Tracologie*, comisii internaționale inițiate de Institut sau în cadrul cărora Institutul este o parte foarte activă; programe internaționale bi- sau multilaterale; cercetări de teren în R. Moldova și Ucraina. Enumerăm, încă, și pregătirea în cadrul Institutului a peste 40 doctoranzi (din care 16 au primit deja titlul de doctor); cursuri la Universitatea transfrontalieră de la Cahul, participarea la numeroase activități în străinătate (burse de documentare și pregătire în Europa și SUA, simpozioane și congrese, prelegeri la diferite universități din Europa).

Prestigiul național și internațional al Institutului nostru a făcut ca tracologia românească să nu mai poarte, pe nedrept, stigmatul tracomaniei, și astfel, mari personalități ale științei istorice europene din Germania, Iugoslavia, Bulgaria și Rusia au devenit, membri de onoare ai Institutului Român de Tracologie.

